

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/89/2001

POLACY O POJEDNANIU Z NIEMCAMI I UKRAIŃCAMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2001

Zarówno na stosunkach polsko-niemieckich, jak i polsko-ukraińskich ciąży przeszłość, przede wszystkim dotycząca dramatycznych wydarzeń z okresu II wojny światowej, ale też mająca odniesienia do historii dawniejszej. Ostatnie dziesięciolecie przyniosło zasadniczą zmianę w relacjach Polski z naszymi dwoma wielkimi sąsiadami - Niemcami i Ukrainą. Po podpisaniu dziesięć lat temu traktatu między Polską a zjednoczonymi Niemcami stosunki polsko-niemieckie określa się jako tak dobre, jak nigdy przedtem. Od czasu ogłoszenia niepodległości przez Ukrainę pomyślnie rozwija się także współpraca polityczna między naszymi krajami.

W jakim stopniu ten pomyślny rozwój stosunków międzypaństwowych znajduje odzwierciedlenie w społecznych postawach Polaków wobec Niemców i Ukraińców?¹ (Obecnie tylko 7% badanych zalicza Niemcy do państw, których Polska powinna się obawiać².)

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Niemcami jest:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II 1990	II 1991	V 1992	VI 1993	VI 1994	V 1995	V 1996	VI 1997	VI 1998	IV 1999	V 2000	V 2001
	w procentach											
- możliwe	47	63	51	50	58	60	65	73	68	73	76	76
- niemożliwe	50	34	46	48	41	39	33	25	24	26	23	23
Trudno powiedzieć	2	3	2	2	1	1	1	2	8	1	1	1

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (132) przeprowadzone było w dniach od 11 do 14 maja 2001 roku na liczącej 1032 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat CBOS „Sytuacja Polski na arenie międzynarodowej”, lipiec 2001.

Opinie Polaków o możliwości pojednania z Niemcami zmieniały się w ciągu minionej dekady bardzo dynamicznie. U progu lat dziewięćdziesiątych zdania na ten temat były podzielone, początkowo nieznacznie przeważały osoby pesymistycznie zapatrujące się na tę sprawę. Jednak już od roku 1994 odsetek przekonanych o możliwości pojednania szybko wzrastał, mimo pewnych wahań. W ubiegłym roku przekroczył trzy czwarte badanych i stan taki utrzymuje się do dziś. Nawet najstarsze roczniki pamiętające II wojnę światową są tylko nieco bardziej sceptyczne co do możliwości pojednania z Niemcami niż osoby w wieku średnim i młodsze. Optymistyczne spojrzenie na przyszłość tych stosunków związane jest też z poziomem wykształcenia. Wśród badanych z wyższym wykształceniem optymizm w tym względzie jest niemal powszechny.

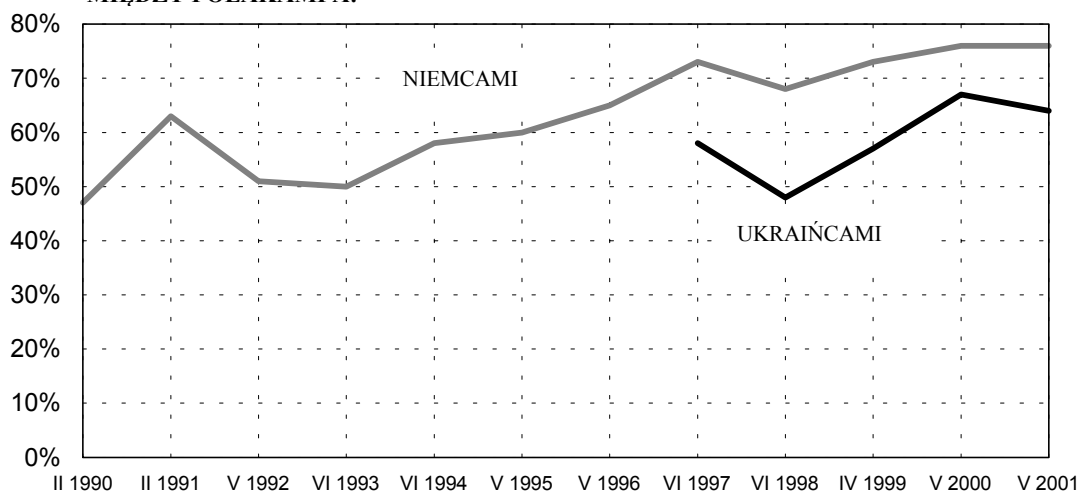
Nieco inaczej przedstawiają się opinie na temat możliwości pojednania polsko-ukraińskiego. Tę kwestię badamy od roku 1997.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	VI 1997	VI 1998	IV 1999	V 2000	V 2001
	w procentach				
- możliwe	58	48	57	67	64
- niemożliwe	39	37	40	32	35
Trudno powiedzieć	3	15	3	1	1

Przyszłość stosunków polsko-ukraińskich postrzegana jest nieco mniej optymistycznie niż stosunków polsko-niemieckich. Opinie na ten temat podlegają z roku na rok niewielkim wahaniom, jednak niezmiennie przeważa pogląd, że pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest możliwe. Również i w tym przypadku bardziej sceptyczni są ludzie starsi, ale i wśród nich dominuje, choć nieznacznie, optymizm. Podobnie jak w odniesieniu do stosunków polsko-niemieckich, wyższy poziom wykształcenia sprzyja wierze w możliwość pojednania, jednak niezależnie od wykształcenia respondenci częściej przekonani są o możliwości pojednania polsko-niemieckiego niż polsko-ukraińskiego.

RYS. 1. ODSETKI RESPONDENTÓW UWAŻAJĄCYCH, ŻE MOŻLIWE JEST POJEDNANIE MIĘDZY POLAKAMI A:

Od ubiegłego roku ocena możliwości pojednania polsko-niemieckiego i polsko-ukraińskiego pozostaje stabilna. Większość badanych uważa, że pojednanie między Polakami a Niemcami oraz Polakami i Ukraińcami jest możliwe, jednak badani bardziej optymistycznie zapatrują się na przyszłość stosunków polsko-niemieckich niż polsko-ukraińskich.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Niemcami jest:

	możliwe	niemożliwe	Trudno powiedzieć (%)	Liczba osób
Ogółem	76	23	1	1032
Płeć				
Mężczyźni	78	21	1	489
Kobiety	73	26	1	543
Wiek				
18-24 lat	76	23	2	147
25-34	76	24	0	182
35-44	78	20	2	208
45-54	80	20	0	202
55-64	73	27	0	113
65 lat i więcej	69	31	1	179
Miejsce zamieszkania				
Wies	68	31	1	385
Miasto do 20 tys.	81	18	0	116
20-100 tys.	81	18	1	197
101-500 tys.	79	21	0	214
501 tys. i więcej mieszk.	80	20	0	120
Wykształcenie				
Podstawowe	67	33	1	273
Zasadnicze zawodowe	73	25	2	291
Średnie	81	19	0	369
Wyższe	89	11	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	86	14	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	80	19	1	95
Pracownicy fiz.-umysł.	77	23	0	98
Robotnicy wykwalifikowani	87	13	0	76
Robotnicy niewykwalifik.	75	22	2	38
Rolnicy	65	33	2	51
Pracujący na własny rach.	86	14	0	38
Bierni zawodowo				
Rencisci	61	39	0	105
Emeryci	73	27	0	204
Uczniowie i studenci	78	20	2	72
Bezrobotni	79	21	0	133
Gospodynie domowe i inni	68	29	4	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	82	17	1	169
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	82	18	0	97
sekt. przyw. poza rolnict.	79	20	1	178
prywatnym gosp. rolnym	67	32	2	77
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	74	25	1	136
276-399	73	27	0	124
400-549	73	26	1	206
550-799	77	22	1	151
Powyżej 799 zł	87	13	0	170
Ocena własnych war. mater.				
Złe	72	28	1	408
Średnie	76	23	1	418
Dobre	82	17	1	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	27	0	78
Raz w tygodniu	77	22	1	515
1-2 razy w miesiącu	70	28	1	158
Kilka razy w roku	78	22	0	171
W ogóle nie uczestniczy	74	26	1	106
Poglądy polityczne				
Lewica	77	23	0	328
Centrum	79	21	0	278
Prawica	79	21	1	201
Trudno powiedzieć	66	31	2	220

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:

	(%)			
	możliwe	niemożliwe	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	35	1	1030
Płeć				
Mężczyźni	69	31	0	489
Kobiety	59	40	1	541
Wiek				
18-24 lat	68	31	2	146
25-34	67	33	0	182
35-44	68	31	1	208
45-54	65	34	0	202
55-64	57	43	0	113
65 lat i więcej	54	45	1	178
Miejsce zamieszkania				
Wies	63	36	1	385
Miasto do 20 tys.	61	38	0	116
20-100 tys.	69	31	1	195
101-500 tys.	57	42	1	214
501 tys. i więcej mieszk.	72	28	0	120
Wykształcenie				
Podstawowe	54	45	1	273
Zasadnicze zawodowe	65	35	0	291
Średnie	67	33	0	367
Wyższe	78	22	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	77	23	0	73
Prac.umysł.hiz.szczebła	68	31	1	95
Pracownicy fiz.-umysł.	60	40	0	98
Robotnicy wykwalifikowani	70	30	0	76
Robotnicy niewykwalifik.	70	30	0	38
Rolnicy	69	28	2	51
Pracujący na własny rach.	84	16	0	38
Bierni zawodowo				
Renciści	51	49	0	105
Emeryci	58	41	1	204
Uczniowie i studenci	67	31	2	71
Bezrobotni	64	36	0	133
Gospodynie domowe i inni	52	45	2	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	64	35	1	169
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	26	0	97
sekt. pryw. poza rolnict.	72	28	0	178
prywatnym gosp. rolnym	53	46	2	77
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	71	29	0	136
276-399	50	49	1	124
400-549	58	41	1	206
550-799	63	36	1	150
Powyżej 799 zł	73	27	0	169
Ocena własnych war. mater.				
Złe	59	40	1	408
Średnie	62	37	1	418
Dobre	76	24	1	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	52	46	2	78
Raz w tygodniu	65	35	0	515
1-2 razy w miesiącu	67	31	2	157
Kilka razy w roku	63	37	0	171
W ogóle nie uczestniczy	63	36	1	106
Poglądy polityczne				
Lewica	65	35	0	327
Centrum	69	31	0	278
Prawica	64	35	1	201
Trudno powiedzieć	55	43	2	220